

Gåsebille, *Phyllopertha horticola*

Denne lille planteædende bille (torbist) er oftest blågrøn med gulbrune dækvinger og i de fleste egne alm. i træer, buske og blomster. Oprådte tidligere som skadedyr; 1834 blev en hel rapsmark ved Gyldensteen NFyn ødelagt af dens larver, og to gange den derefter såede hvede (1).

– Danmarks Dyreverden 3, 62.

Gåsebille 1763ff, *gåseflue* o. 1770ff; Jylland, Fyn (2), *gåselus* o. 1700ff, SVJylland o. 1880 (3), *gåsetorre* SSlesvig o. 1870ff (4), om efterleddet se s. 128; *gåsetjabe*, -*stær*, også blot *stjabe* (sdjaf), *stær* Sønderjylland (5) sml. fårekylning s. 53, *gåsekok* (kok = hane) ØJylland o. 1890 (6), *gåsepiner* Samsø o. 1880 (7), *gåsepest* VMøn o. 1900 (8): billen var meget skadelig for gæs, som kunne dø af at æde den (1763; 9); når der blev pløjet måtte man påse, at gæssene ikke åd larverne (Møn), gæssene trivedes ikke på den tid af forsommeren, hvor der var flest gåsebillen (10).

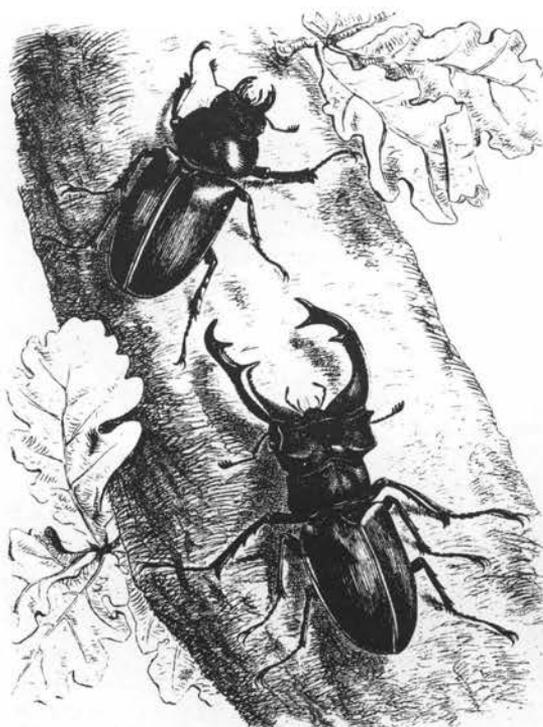
Skallebasse 1804 (11); *havetorbist* Ringstedegnen 1826 (12), *haveoldenborre* o. 1900 (13); *junitorre* Slesvig og *junibille* Jylland (14); *hvedebasse* MJylland og *bystær* Vendsyssel o. 1870ff (15), *stodder* Horsensnegnen o. 1900 (16).

LITTERATUR: (1) 347 245; (2) 693b 1,665; 26 3,13; 439b 216; 494 2,1878,338; 212c 1,529; (3) 212c 1,530 (Varde); (4) 212c 1,531; 66 1,212; (5) 212c 1,530f; 178 1,1978,103; 663 2.3,195; 212c 3,573; (6) 160 1906/28:2133 (Randlev 1892); (7) 212c 1,530; (8) 103 1952; (9) 693b 1,665; (10) 103 1952; 794 5,111; (11) 439b 216; (12) 388; (13) 659 7,979; (14) 212c 1,529 og 2,58; 66 1,280; (15) 212c 1,694; 202c 1,108; (16) 212c 3,581 (Plovstrup).

Eghjort, *Lucanus cervus*

Denne Europas største bille kan blive 7.6 cm lang; hannen har meget store kindbakker, den væsentlig mindre hun ingen »takker«. Eghjorten har været ret udbredt herhjemme, men blev i løbet af 1800-t stadig sjældnere og må nu anses for uddød. – Danmarks Dyreverden 3, 63.

Eghjort, ældre nydansk d.s. (1), Sjælland 1761ff (2), lever i trøskede egne og egestubbe og har hjorte-

Tegning af eghjort, han og hun, fra V. Prosch: Lærebog i Naturhistorie, 1867.

taklignende kindbakker (som navnependant har vi den mindre BØGHJORT 1879ff, *Dorcus parallelipedus*, i bøgestubbe).

Veselhorn 1576, *filhjort* 1622-1700-t, *vrinkel* o. 1700 af vrink 'omdrejning' jf. vrinkelhorn = bukkehorn, *kivivel* o. 1700 (3) hører til gammel dansk wivil 'orm, bille', *bibelhjort* o. 1700ff; NJylland, Odderegnet (4) vel en forvanskning af ovennævnte filhjort eller af *djævelshjort* (divels-) Horsensnegnen o. 1900 (5) sml. nedenfor; *flyvehjort* Sønderjylland 1763ff (6), *træhjort*, -*skrubbe* Fyn 1763 (7), *horntorbist* 1784 (8), *egebjørn* Agerskov o. 1880 (9).

Eghjorten var i begyndelsen af 1800-t temmelig almindelig i de midtsjællandske skove, et flyveår skal der være faldet mange ned i Slagelse til stor forskrækkelse for borgerne (10). 1894 oplyses, at den er alm. i Klejs skov ved Horsens (11), efter 1900 levede den kun få steder, bl.a. på Bornholm og Æbelø, sidstnævnte sted blev den fredet 1924 og er sidst set i 1943 (12).

Den »flyver så langsomt, at en gående mand med lethed kan følge den. Men det er et imponerende